دواوته‌م بۆ كاك ڕێباز

مسته‌فا چوارتایی
chuartaiy@hotmail.com

له‌ نوسراوی پێشومدا ده‌رباره‌ی نوسینێكی به‌ ناونیشانی (بون به‌پارتی شه‌رمه‌یانشانازی). من هه‌ ڕچی وشه‌یه‌كم ده‌رباره‌ی ئه‌و نوسیبێ ووتبێ مه‌ به‌ ستم خودی ڕێباز نه‌ بووه‌ وه‌ك مرۆڤ، هه‌رچیه‌كم وتوه‌ ده‌رباره‌ ی نوسینه‌ كه‌ی بوه‌و وتوشمه‌ ئه‌ منوسینه‌ ده‌ربڕینی ئه‌ وكه‌ سانه‌ یه‌ كه‌ هه‌ رزه‌ن یانه‌ زانن یان. . . هتد. به‌ڵام ئه‌م براده‌ره‌ دان به‌ وه‌دا نانێت كه‌ نوسینه‌ كه‌ی خۆی هه‌ موی جنێوبوه‌ نه‌ك بۆمن وه‌ك كه‌ سێك به‌ڵكوبۆزۆربه‌ی گه‌ لی. .

كوردو كه‌ س وكاری هه‌زاران شه‌هیدی سه‌ ربه‌رزی ئه‌ كوردستانه‌، له‌ وه‌ڵامه‌ كه‌شمدا من ڕوم كردۆته‌ كوردستان نێت و گله‌ ییم له‌ وان كردووه‌ كه‌ شتی وایان بلاَو كردۆته‌ وه‌، وه‌ به‌ كاك ڕێبازم وتووه‌ من هیچ لۆمه‌ ی تۆناكه‌م وه‌ داواكاریشم ئه‌ وه‌ بووه‌ كه‌ كوردستان نێت نه‌ كرێته‌ سه‌ كۆی شه‌ره‌ جنێو، سه‌ یر لێره‌دا ئه‌ وه‌ یه‌ئه‌وجارێكی تر هاتووه‌ به‌ هه‌ مان شێوازو خراپتریش كه‌ وتۆته‌ وه‌ جنێودانی من و ئه‌ وقسه‌ كانی منی به‌ بازاڕی لێكچواندووه‌ به‌ مه‌ شه‌وه‌نه‌وه‌ستاوه‌ هێرشی كردۆته‌ سه‌ رخه‌ڵكی تروهێرشی كردۆته‌ سه‌رنوسه‌رێكیش، له‌ كه‌ سایه‌ تی منیش به‌ گومان بووه‌، له‌ به‌ر ئه‌ وه‌ به‌ پێویستم زانی وه‌لاَمی بده‌ مه‌ وه‌ بۆدڵنیابونی، وه‌ئه‌ مه‌ش دواوه‌ڵامم ئه‌ بێ بۆكاك ڕێباز ئیتر ئه‌ ویش ئازاده‌ به‌رده‌وامبێت له‌ جنێودان وبه‌ كارهێنانی ئه‌ وشێوازه‌ی كه‌ فێری بووه‌، به‌ من ده‌ڵێیت (تۆكه‌ سیكی كه‌له‌پورڕۆژهه‌ڵاتیت، هێشتاخڵته‌ وخاشی بنه‌ماڵه‌ی‌بارزانی به‌ ده‌ ماره‌كانت ده‌گه‌ڕێت). به‌ڵێ كاكه‌ من كه‌ سێكی ڕۆژهه‌ڵاتیم، كولتوری كورده‌واریشم له‌گه‌ڵخۆم هێناوه‌ وشانازیشی پێوه‌ ده‌ كه‌ م، تاكه‌ شتێكی باش كه‌ له‌ ڕۆژئاوادافێری بوم ڕێزگرتنه‌ له‌ ڕای به‌رامبه‌ ڕو گوێگرتنه‌بۆی(جنێووسوكایه‌تی ناگرێته‌ وه‌)، به‌ڵام وشه‌ی گه‌جه‌ر، فت تۆڵه‌ ڕۆژئاوا فێربوی یان له‌به‌رسینه‌ ماسیروان، خۆكه‌من ناوی سینه‌ مام هێناوه‌ نه‌م وتووه‌ سینه‌ما هونه‌ رنیه‌، وتومه‌ جنێوه‌ كانی تۆ له‌ قسه‌ ی بێكاره‌ كانی به‌ ڕده‌م سینه‌ ماده‌چێ، خۆشت له‌ من باشتر ده‌زانی ئه‌م شته‌ وابوه‌، ئنجا ئه‌گه‌ر من وشه‌م به‌ یه‌ كه‌ وه‌ ناوه‌ خۆمن نه‌م وتووه‌ كه‌ ڵه‌ نوسه‌ ڕم به‌ لاَم بۆ وا تێكچویت و په‌لاماری ئه‌م وئه‌ وئه‌ ده‌دیت. هاتویت چه‌ ندین بابه‌تی جیا جیات تێكه‌ڵ كردووه‌ ئاش به‌تاڵ، هه‌ڵبژاردن، . . .

ته‌ قینه‌ وه‌ی زاخۆ، جنێودان به‌كاك مسعود، پارتی كار، هێر شكردنه‌ سه‌ رنوسه‌ ری تر. وامنیش یه‌ك یه‌ك بابه‌ ته‌كانت بۆڕون ده‌ كه‌ مه‌ وه‌ به‌ هیوای ئه‌وه‌ی هۆشت بێته‌ وه‌ به‌ ڕخۆت وسودی یان لێ وه‌ربگرێت:

یه‌كه‌م: كه‌ ناوی نوشوستی به‌ ئاشبه‌تاڵ دێنی به‌ مه‌ پیرۆزبایی گه‌ وره‌ترین پیلانی نێوده‌وڵه‌تی بۆله‌ناوبردنی ڕه‌واترین شۆڕشی نه‌ته‌وه‌یه‌كی چه‌وساوه‌ده‌كه‌یت، ئه‌ گه‌ ڕبارزانی ئاشبه‌تاڵچی بوایه‌ ئه‌وا هه‌ ڵبه‌ت دوای ڕوخانی كۆماری كوردستان(مه‌ هاباد) كۆڵی ئه‌ داو جارێكی تر نه‌ ئه‌ هاته‌ وه‌ مه‌ یدان، ئه‌ گه‌ ر بارزانی ئاشبه‌تاڵچی بوایه‌ ئه‌ واساڵی حه‌ فتاوچوار سه‌ ودای له‌ سه‌ ركه‌ ركوك ده‌ كردو به‌ مه‌ رجه‌ كانی سه‌ددام ڕازی ده‌ بو، بارزانی به‌ درێژایی ته‌ مه‌

نی جارێك نه چوبۆبەغدا بۆگفتوگۆ، هه رله وەزیرەوە بگرە تاسەرۆك وەزیرو جێگری سەرۆك کۆمارخۆیان ئه هاتنه بەردەمی بۆکوردستان، یەکەم دانپیانانی داگیرکەرێکی کوردستان بە بونی مافی نه تەوه یی گه لی کوردا له گه ڵ ئه ودا ئیمزا کرا، ئەم (سەددام)ه دیکتاتۆرەی تۆ تۆدەیبینی بە پیێ ی خۆی هات بۆلای بارزانی وله قوتابخانه یه کی سه ره تاییدا ئۆتۆنۆمی بۆئیمزا کرد. .

که کاتێکیش ده وڵه تی عێراق خۆی به هێزکردو پشتیوانی یه کیەتی سۆڤییەتی مسۆگەرکرد له هه موئەو رێکه وتن وبه ڵێنانه په شیمان بۆوه که ئیمزای کردبون، کاتێکیش سوپاکه ی رۆژلەدوای رۆژدوچاری تێشکان دەهات، به شێکی گرنگی له خاك وئاوی عێراق دا بەرژێمی په هلەوی وله گه ڵیارێکه وت ئه میش بێگومان به پیرۆزبایی ئه مریکی یه کان، ئنجا کاکه کوەیت ده وڵه ت بو به رگه ی رۆژێکی نەگرت خۆئیمه ساڵێك شه رمان کرد، زۆرکەس هەن ئه وانەی دەرك بەراستی دەکەن بەلأم وتنی راستی بەهەموکەس ناگوترێت و. .

جورئەتی ئه وێ، هه رمرۆڤێك بیەوێت باسی بابەتێك بکات به راستی ئەگە رنیوەی راستیه کەی وت ونیوەی شاردەوه ئەمه واتای ئه وه نی یه بابەتەکه ناته واوه بەڵکوخواروخێچی بێژه رەکەیدەردەخات کاك رێبازباسی ته زویری هه ڵبژاردن له بادینان ده کات، ئەوەی ئەمه ببیستێ یان بیخوێنێتەوە پیێ ی پێده که نێت، چونکه ئه گه رله منالێکیش بپرسی دەزانێ که له بادینان پارتی رکه به ری نی یه، ئه وحیزبانه ی لەوێن له گەڵ رێزم بۆخه باتی هه رهه مویان که مینه یه یەکی ئێجگار که من، دەبێ بۆپارتی له بادینان ته زویری هه ڵبژاردن بکات. که دێیته سەرهه ولێرو گاردی کۆماری وسی ویەکی ئاب کاکه خۆمن پێت ناڵێم وانی یه، بەلأم تۆش ئه وەنده جورئەتی وتنی راستیت هه بێ وباسی هاتنی پاسدارانی ئێران له باشماخەوە تاکۆیه و هێرشەکانی ناوەراستی هێزی هاوبەشی یه کیەتی وپشتیوانی کاتیۆشاکانی ئێرانیشت بکردایه، سی ویەکی ئاب ئه نجام بو هۆکارنه بو، بەلأم ئایا تۆئه وێری باسی ئه وهۆکارانه بکەی، هەموراپەرین وچا لاکیەکانی پێشمەرگەدەکەیت به هی کۆسرەت، کۆسرەت دەکەیت بەرۆستەمی زاڵ ئه وەیان تۆرای خۆته وئازادیت، که ناوی مێژوودێنیت من خۆشحاڵی ده مگرێت، که هیچی لێ نازانیت من بۆت ئه گرییم، لەلایەك هێرش دەبەی بۆیەکیەتی و له لایه ك به سەرکوتکوریان ناودەبەیت لەلایەك پیایان هەڵئه دەیت، له ناڵیش ئەدەیت له بزماریش. ئەگەرکاك مسعود ناچێت بۆسلێمانی، ئه ولەگەڵ بەریزمام جلال دا هه مورێکەوتنێکی ئیمزاکردووە، خۆهەرئەو نی یه له پارتیدا، به ربرسەکانی هه ردولا ئیمزای ده کەن. بابێمه سه رگرنگترین بەشی وەلأمه کەی پێشووم که تۆی. .

هەراسان کردووە ئه ویش کەمن بۆچی ناوی حەمەسعیدوسلام عبالله مبردوه، من وتوومه گوناهه کوردستان نێت جنێوه بێ واتاکانی تۆ له ریزی حه مه سعیدحسن وسلام عبدالله ونوسه ره به رێزەکانی تردا بلأوبکاته وه. .

خۆناکرێت من ناوی سه دان نوسه ربنوسم، سه بارەت به پرسیارەکەشت که من حەمه سه عیدم یان نا، نه خێر کاکه نه من ئه وم نه ئه ویش منه به هەڵه داچویت، نه ئەویش پێویستی بەمن تاپیای هەڵبدەم تۆ وەلأمی منت داوه ته وه بۆخه شی دڵی خۆت به وئەرێژی، یان شەری کۆنه قین دەکەیت، بۆچی به گومانیت لێم کاکه خۆمن نەم نوسیوه

فلان کوردستانی تابلێیت کام پارچەیە ناووشوێنەکەم دیارە، دیارە تۆبەمەبەستی ئە وە گوامانت لەمن کردووە کەمن حە سە عیدبم کە وتویتە وە پەلامار بە س بۆئەوەتە ئە وبێتە ناوباسەکەوە وناوت بێنیٚ، من هیوادارم کاك حەمە سە عید ئە وهەلەت پیٚ نەداو نە یە تە ناو ئە مبابە تەوە. دوایی دەلێیت کە من خلێتە وخاشی بنە مالەی بارزانی لە دە مارەکانمدا دەگەڕێت، پێت ئە لێم من بارزانی بە پەیامبەری کوردایەتی وخە بات وکۆلٚ نە دان وئاشتی وئازادی دە زانم، باسی مێژووە کەیت وە خوازی ناوی بارزانی تێدا نە یە ت وخە ونی نە زۆك بە نە مانیانە وە دە بینی، باشە ئێمە لە سەدەی بیست ویە کداین، ئەگەر سە دە یە ك لە مێژوو دەربهێنین مێژوو چ بە هایە کی دەمێنیٚ، سەدەی بیست سەدەی بارزانی وبارزانیە کان بووە، ئە وان پێش ئە وەی بێنە ناوحیزب وحیزبایە تی یە وە، خۆیان شۆڕش بوون، شۆڕشە کانی بارزانت نە بیستووە، داستانە کانی خێرزۆك ودۆلی نە هلە وبارزانت نە بیستووە، یان هێشتا قاوەنی سواوی سەردەمی پاشایەتی لێدەدەیت وبە یاخی بوویان دادە نێیت. من چەند نمونە یەکی مێژوییت بۆدێنمەوە:کاتێك بارزانیەکان لە سە ردەمی سەلتە نەتی عوسمانیدا ڕاپەڕین وئامادە نە بون باجبدە بە ودەولەتە، دەولەتی عوسمانی کوتە ویٚزەیان وهە رچی لە توانایدا هە بوبۆلە ناوبردنیان کردی، شێخ عبدالسلام بارزانی ڕوی کردە ڕۆژهەلاٚتی کوردستان، بۆنەگبەتی زەمانە ڕیٚ یکەوتە بە رمالی بەخوێنی سە رتینوێکی بارزانی وە ك جە نابت کە ناوی سۆفی عبدالله بو، ئە ویش خە بە ری دا بە دەولەتی عوسمانی ولە سێدارەیان داسالی (١٩١٤). وایان زانی ئیتر بارزانیە کان تە واوبون ونە مان، بەلاٚم عوسمانیەکان شوێنەواریشیان نە ما، بارزانیە کانیش ئەجارە بە سە رکردایەتی شێخ ئە حمە د نە هە ربەگژدە ولەتی تازەدروستکراوی عێراقدا بەلکو بە گژ هێزە کانی ئینگلیزیشداچونە وە. شای ئێرانیش هە مان خە ونی دە بینی ئە ویش گۆڕبەگۆڕبو، بارزانیە کان هە رمان وبەهێزتریش بون، تیٚروانینی تۆش بۆبارزانیەکان تیٚروانینی کەمالیستەکان و پاشماوەیشاهنشایی وعەفلەقیەکانە.

لە مێژودانە بیستراوە کەس سوکایەتی بە کە لە پورومێژوی نەتە وەی خۆیە وە بکات، ئە وانە ی بەسوك سەیری خە باتی یەك سە دەی بارزانی وبارزانی یە کان دەکە ن بێگومانم یاداگیرکەرن، یان نوێنە رەکانیانن.

دواوتەشم بۆت ئە وەیە جارێکی کەش ئە یلێمە وە بە مجۆرە نوسینانە نابیت بە نوسەر، ئە گە رئەتەوێت ببی بە نوسە ر، ئێمە ولاٚتێکی داگیرکراووپارچەکراومان هە یە، نەتەوەیەکی دابەشکراومان هە یە، دەیان وسەدان کێشەی ڕامیاری وکۆمەلاٚیەتیمان هەیە، دەتوانیت لە هەربوارێکدا خزمەت بکەیت، ئە گە رمە بە ستت خزمەت بێت، لە بەرئەوەی وەك وپارتی ڕوت کردبووە من وبە هە ڤالی پارتی ناوت بردبووم ئە وامنیش وەك هە ڤالی پارتی وەلاٚمم دایتە وە، کاکە ئێمە دلمان گە ورەیە، قسە وجنێوی کە سێکی وەك تۆچی یە، سەدانی وەك تۆ نەك هەرجنێویان پێداین تاقوڕگیان نوسا، تفە نگیشیان پێوە نایونلێشیان کوشتین، دوایی هە هاتنە وە ولێشیان خۆشبوین، من دلنیام ڕۆژێك تۆش دێیتە وەوبە خێرهاتنەوەت دەکەین، لەبەرئەوەی خۆمان بە خاوەنی میللەت وتۆش دەزانین.